

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetésekkel olcsó díj szerint számíttjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

ny. főigazgató.

Felolós szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

ügyvéd.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dr. Gál József ügyvéd irodája, hová a közlemények, hirdetések és az előfizetési díjak küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyilvált sora 20 fillér.

Nemzeti közvélemény.

Ellenzéki ellenőrzés nélkül a parlamenti élet humbug. A képviselőház udvari pártja, mely magát nemzeti munkapártnak nevezi, a humbugot még fokozza, midőn tagjai között ellenzéki szerepet osztogat, hogy a delegációban a bírálat feladatát végig komédiázza.

Lehet-e komédiázásnál egyébnek nevezni azt a szerepet, melyet a kinevezett ellenzék másfél óras tessék-lássék külügyi vitájával a delegációban eljátszott s ezzel a jelenlegi kényes külpolitikai helyzet megvilágítását elintéztnek vélte? Hangzott-e el a másfél óra alatt egyetlen hang is, mely elítélte vagy csak bírálat tárgyává tette volna diplomáciánknak a „balkáni status-quo” jelszava körül csüörtököt mondott politikáját? Hangzott-e el bírálat arról a veszélyeket rejtő állásfoglalásról, mellyel a közös külügy-miniszter hazánk ellenségeinek, a ravaszul hallgató, de alattomban harcra készülő Romániának rekompenzáció címen területenaggyobbadást követelt?

Amint a szuronyok védelme alatt tanácskozó munkapárti delegáció — talán a védelmet nyújtó hatalom iránti hiperlojalitásból — elmulasztott, azt a szövetség ellenzék folyó hó 13-án tartott nyilvános gyűlésében kötelességszerűleg és fényesen pótolta.

A külpolitikai eseményeket figyelemmel kísérendő minden igaz magyar hazafi gondolkodásának, valósággal a nemzeti közvéleménynek adott kifejezést a szövetség ellenzék, midőn az alább közölt háboruellenes manifesztumában állást foglalt a külpolitikai helyzet dolgában.

Az országházból kizárt ellenzéki pártoknak az a szerintünk is helyes felfogása, hogy nekik nemcsak joguk, de kötelességük is, hogy bírálat és ellenőrző működésüket a nyilvánosság előtt kifejtésük, s ha ezt nem tehetik az országházban, tessék máshol.

Legelőször, mint égető kérdés, a külügyi helyzet került megvitatás alá a gyűlésen, melyen a szövetség ellenzék tagjai nagy számban voltak jelen, s melynek előadóul nem kisebb ember szerepelt, mint gróf Apponyi Albert, kinek tollából került ki az az elaborátum, melyet mint történelmi nevezetességű okmányt, mint a diplomáciai munka remekét és ez idő szerint a legfontosabb kérdést tárgyaló iratot, olvasóközönségünkkel való megismerletés céljából ezennel szóról szóra ide iktatunk.

Az előterjesztés.

Hivatalos külpolitikai bírálatában és a követendő irány megállapításában ez alkalommal kizárólag a Balkán félszigeten kialakult és kialakuló helyzetre akarunk szorítkozni. Hogy chez a területtel a monarchia mindkét államának, elsősorban pedig Magyarországnak fontos érdekei fűződnek, azt kétségtelenül nem lehet, azt nem is tagadja senki. A kérdés csak abból áll, hogy mik voltaképpen ezek az érdekek és mi módon érvényesíthetők. E tekintetben hiányzik a szükséges világosság és féltő, sőt, a mint megállapíthatjuk, nyilvánvaló, hogy külpolitikánk irányítása is ebben a világosság hiányában szenvedett. Hosszu időkön át Törökország integritásának fenntartása volt csak a dogmaszerű léte, a melyben érdekeink meghatározása kimerült. Ez a hagyomá-

nyos régi osztrák felfogás, melybe a múlt század nagy orosz-török háborújának eredményei rést lőttek újra feléledni látszott abban a politikában, mely a Balkán félszigetre nézve a területi status-quotót hirdette változatlan bázisnak.

Amde ez a mindenáron konzervatív politika csak addig birt bizonyos jogosultsággal, ameddig Törökország hatalmi állásának fenntartására szükséges anyagi és erkölcsi erőkket rendelkezett. Ezeknek az erőkknek a bázisa azonban eltolódott. A haladó emberiség öntudata nem ismeri el a többé megfelelő erkölcsi alapnak a mohamedán fanatizmus kizárólagosságát; előtte csupán olyan állami szervezet bír létjogosultsággal, a mely összes alattvalóinak biztosítja az emberi jogok élvezetét. Az anyagi erő fenntartása is ezen erkölcsi követelményeknek kielégítésén és az összes állampolgároknak eképp elért lelki összeforrasztásán alapul, de azonkívül erős, kifogástalanul működő béke és hadi szervezet kíván Törökországnak, ha megakart tartani hatalmi állását, az egész vonalon a fejlődő idők e kettős követelményéhez kellett sinulnia és pedig annál inkább, mert balkánfélszigeti keresztény véletlenszerű, azonfelül, hogy a kor szellemének megfelelő nemzeti ideálokkal bírtak, folytonos, komoly munkával szervezték anyagi erejüket is.

Az a szimpátia tehát, amely hazánkban Törökországot iránt létezik, azon fölfelesen alapul, hogy a Törökország képes lesz arra a benső átalakulásra, — mely fennállását biztosítja. A szimpátia azonban csak addig terjedhet, hogy mi ezt reméljük, hogy mi ezt óhajtuk, nem pedig odáig, hogy ezen eredmények elmaradását saját erőnkkel pótoljuk. Ép úgy az a politikai számítás, amely érdekeink megóvását a területi statusquo fenntartására építette, csak föltétele lehetett, t. i. ahoz a föltételhez kötött, hogy Törökország birodalma integritásának erkölcsi és anyagi biztosítékait maga képes megteremteti.

Mivel pedig ez mind inkább kétesnek bizonyult, a józan politikának az ellenzék eshetőséggel is kellett számolni. Nem lehetett többé mindent észszerűen erre az egy útközútra tenni, nem volt okszerű dolog előre ellentétbe helyezni azokkal az erőkkkel, amelyek komoly esélytylel bírtak arra, hogy övék lesz a tulsuly, övék a jövő, amelyek egyszóval a természetes fejlődés törvényeit képviselték.

A magyar közvélemény ezt az újabb időkből ki is érezte és mindinkább megértette magában a balkánfélszigeti keresztény nemzetek törekvéseinek méltányását. Nem egyszer kifejezést is adott irántuk való rokonszenvének. A közvélemény e lassu általa kulásban ez az érzés nem látszott ellentétlenek a hagyományos török szimpátiával. Az általános elfogadott tétel, hogy: a Balkán a balkán nemzetek — magában foglalta a törököket is, mint e nemzetek egyikét, a török birodalom regenerációjának reményében.

Amde az utóbbi évek eseményei több rendbeli utmutatást tartalmaztak a tekintetben, hogy ez a regeneráció nem sikerül, legalább oly gyorsan nem, a mint az szükséges lett volna, hogy a versenyző balkán nemzetek életörését ellensúlyozza. Az ifjú-török kísérlet, melyet általános rokonszenv fogadott — nem vezetett eredményhez. Nincs itt helye annak, hogy e sikerlentesség okait boncoljuk, elég a tényt megállapítanunk, hogy a török birodalom hatalmi szervezetének hibái nem orvosoltattak, hagyományos erkölcsi erői pedig megbontottak, anélkül, hogy sikerült volna azok helyébe újakat létesíteni.

Lehet, hogy ezek a megrendülések csak átmeneti válságot jelentettek, lehet, hogy a török birodalom azokat legyőzte volna, ha neki erre idő és nyugalom adatik. De szabad volt-e ennny önmegtagadást várni a természetes fejlődésük törvényeitől ösztönzött keresztény Balkán népekől? Lehetett-e remélni, hogy ők, akik késeknek érezték magukat, fél ne használnák az alkalmat, amidőn ellenükük nem kész? Hogy neki időt engedjenek a szervezkedésre és erőszaporításra? Lehetett-e azt várni különösen akkor, mikor hitorszoaik és fajrokonaiak helyzetét a török birodalomban erkölcsi alapot is adott vállalkozásuknak?

Igy állván a dolog, az előrelátó politika nem fűzhetett többé érdekeinket a balkánfélszigeten föltételel a török birodalom integritásának — vagy a mai szolásmód szerint: a területi status quonak fenntartásához, hanem számolnia kellett azaz eshetőséggel is, hogy ez a kényelmes formula felmondja a szolgálatot, amint hogy tényleg megtörtént. Tiszában

kellett lennünk azzal, hogy minő változások, minő fejlemények azok, amelyek a mi érdekeinkkel ellentéznek és pedig vagy úgy, hogy azok a mi szempontunkból nem kívánatosak, vagy úgy, hogy azokat semmiképp meg nem engedhetjük; továbbá azzal, hogy a bekövetkezendő változásokkal szemben mit kell kívánunk, mit kell követelnünk, mit kell létesítenünk. Az az általános mondat: hogy érdekeinket minden körülmények közt megóvjuk, vagy azt jelenti, vagy egyáltalán nem jelent semmit.

A bekövetkezett nagy válsággal szemben politikánk nem volt ilyen előrelátó, hanem abba az ahihibába esett, hogy nem számolt más eshetőséggel, mint Törökország győzelmével. Erre vall a területi status quo fenntartásának, mint a nagyhatalmak akaratának ünnepélyes hirdetése, mert ha nem erre vall, ha a status quo a keresztény balkán államok győzelmére esetlre is programot akart lenni, akkor egyenesen képtelenség. Es ne mondja senki, hogy ezt a hibát küllügyeink vezetése az egész európai diplomáciával együtt követte el; ennél a kudarcnál nem hi valkozhatunk a „socias habuisse malorum” sóvány vigasztalására. Mert a többi hatalmak Oroszországot és manarchiánkat leszámítva, nincsenek oly közvetlenül érdekelve a balkánfélszigeti eseményeknél, az ő részükről nem számít annyira egy felütés állásfoglalás és annak későbbi kénytelen-kelletlen elejtése, mert reájuk nézve másodrendű fontosságú kérdésről van szó. Egyedül Oroszország és a mi monarchiánk az a két hatalom, amelyek előre bejelentett álláspontja teljes felelősséggel van összekötve. Oroszország pedig abban a szerencsés helyzetben van, hogy neki el nem hiszik a status quo ért való buzgólkodást, ha százszor is hirdeti, ő tehát nem érzi most az önmeghazudolás kellemetlenségét, sem a keresztény balkán államokkal szemben a statusquo formulájával összekötött ödiomot. Mindez egyedül a mi monarchiánkra hárul, mert az osztrák-magyar monarchia osztrák politikájáról a régi hagyomány alapján elhiszik, hogy a statusquot komolyan akarta, elhiszik annál inkább, mert félhivatalos sajtója nagy garraal világgá kürtölte, hogy hiába győzzenek a keresztény balkán államok, „a hatalmak” meg sem engednének meg területi változtatásokat.

Hogy kinek a hibájából jutottunk ebbe a kellemetlen helyzetbe, hogy a diplomáciai, vagy a katonai hiradás volt-e félrevezető, vagy mind a kettő, azt ebben a pillanatban nem tudjuk megállapítani. A felelősség mindenesetre a küllügyminiszterre és a külpolitikai irányának megállapításában vele szolidáris miniszterelnökre hárul. De osztozik abban a munkapárti társaság is, amely, mint delegáció szerepel és amely minden önálló gondolat nélkül tapsolt annak a politikának, amelynek más gondolata sem volt, mint a statusquo. De meg kell állapítanunk, hogy a magyar közvélemény, különösen pedig az ellenzéki közvélemény ebbe a hibába nem esett. Előrelátás tekintetében határozottan megelőzte a hivatalos politikát. Nyomatékos ellenzéki hangok idejekorán ramutattak a statusquo politikájának elégtelenségére. És ha meg is szóialt némely ellenzéki újságban a régi török szimpátia, kieléjezt nyert a keresztény balkán államok törekvéseinek méltánylása is és egyhangu volt a tiltakozás minden olyan politika ellen, amely hazánkat tarthatatlan állapotok fenntartására kedvéért bonyodalmakba keveri és a népek szabadságának elnyomására irányul.

Már most minden jel arra mutat, hogy az a hivatalos politika, amelynek eszmekészlete a területi statusquo fenntartásában merült ki, vagy egyáltalán nem bír tiszta képpel érdekeink kialakulásáról kikérülhetetlen területi változások esetén, vagy legalább egyetlen lépést sem tett azoknak ily esletőséggel szemben való előzetes precizizására és megóvására.

Idősebb gróf Andrássy Gyula mint küllügyminiszter a múlt század hetvenes éveinek nagy orosz-török háborúját megelőzőleg közölte Oroszországgal azokat a határokat, amelyeket a mi érdekeink esetleges győzelmé kiaknázására megengednek. Ez a közlés mozdította elő érdekeink békes megóvását, mert egy bizonytalan kimenetelű háború előtt a hadviselő felek többnyire belenyugosznak akciójuk olyan körühatárolásába, mely céljaik lényegét nem érintik, annak az előlenségében, hogy a körühatároláson belül az akció szabadsága számukra biztosítva van.

De egészen másképp fest a helyzet, ha egy győzelmesen vívott háború után akarnak a győztes fél sikereivel szemben követelményeket felállítani, melyek-

ről neki előzetes tudomása nem volt, melyek teljesítéséért ellenértéket nem nyert. Ezért ajánlotta ifjú gróf Andrássy Gyula a jelen esetben is a keresztény balkán államokkal szemben ugyanazt az eljárást, melyet annak idején boldogult atyja követelt. Nyilvánvaló, hogy nem így történt, mert a statusquo politikájának fenyegető hangon történt hirdése minden ilyen természetű eljárást eleve kizárt. Amit a Balkán államok kivívtak, azt ennek a politikának ellenére vívták ki: hogy győzelmeik esetére miként fogjuk megállapítani érdekeink követelményeit, erről nekik tudomásuk nem volt, talán nekünk sem. Nagyon természetes tehát, hogy hadviselésüket kizárólag saját politikai céljaik és stratégiai terveik szerint rendezték be.

Ekép érték el világraszóló sikereiket, eképe remeltettek befejezett és a befejezéshez közel jutott ténnyeket, melyekhez hozzányulni igen komoly dolog volna, esetleg a világháború kockázatával járna.

Az elkövetett hibának tetézése volna tehát, ha az előbbi mulasztást most akarók jóvátenni és a keresztény balkán államok győzelmei után, esetleg azok ellenére akarók érvényesíteni mindezt, amit a háború előtt jóindulata magatartásuk ellenértékéért érvényesíthetünk volna. Nincs is erre semmi szükség. A háború befejezett fénycéiben nincs semmi, ami életbe vágó érdekeinket fenyegetné: érdekeink megvéása, csak az ezentuli fejleményekkel szemben válhat aktuálisá.

Mik azok az érdekek? A külügyminiszter ur ex-ponéja tartózkodik minden meghatározásoktól és ezt nem is lehet kifogásolni, ha okunk volna föltenni, hogy in foro interno azokkal tisztában van és hogy azokat helyesen állapítja meg. De mivel ilyes bizalomra az előzmények után nincs okunk, néhány rövid vonással meg akarjuk jelölni, mi az, amit nem tartunk érdekeinknek, amiből valódi érdekeink meg alapítása önként következik.

Nem érdekeink a területi terjeszkedés.

Nem érdekeink a balkán államok természetes fejlődésének megállása; ellenkezőleg: mivel egyik érdekünk az, hogy szomszédságunkban béke és nyugalom uralkodjék, kívánunk kell, hogy mindenki balkán nemzet érje el területileg is azt a nyugvó pontot, amely nemzeti életének lényeges szükségleteit kielégíti.

Nem érdekeink tehát az egyes balkán államok egymással közt létesítendő területi megállapodásaiba beleavatkozni, hátrán rajjuk bízhatjuk, az egészséges egyensúly viszonyok megállapítását, melyeknél mindenki érdekeltve van. De kívánunk kell Albánia önállóságának biztosítását, ugyanazon az etikai és jogalapon és ugyanazon általános politikai érdeknél fogva, a mely miatt az összes balkán nemzetek szabadságát természetes elhelyezkedés és fejlődésképességét kell kívánunk, mint a béke és nyugalom feltételeit.

Erdekeink a szabad közlekedésnek és kereskedésnek biztosítása az egész balkán félszigeten annak tengeri kikötőjéhez és kikötőjében. De nem érdekeink a balkán államok bármelyike gazdasági szabadságának lenyűgözése akár vámmóri kiereszközlés, akár közlekedési utaik természetes kifejlesztésének megakadályozása által.

Konstantinápolyhoz nem fűződik olyan külön érdekeink, amely benn nem foglaltatik az általános európai érdekekben.

Ezen vezérszempontok szerint kívánjuk külpolitikánkat irányítani és ellenünk minden akcióit, amely azok hátránál tud meg. Meg vagyunk győződve, hogy ezen az alapon biztosított a minnek érdeklő kérdések bekés megoldása, mert az itt kifejtett gondolatok egyeznek a győztes balkán államok hadi vállalkozásának etikai alapjaival és lényeges politikai céljaival. Hiszünk azt is, hogy eképe a nyugalom tartóssága érhető el, míg bármely olyan helyzet fenn tartása, mely életerős nemzetek természetes létfeltételeivel ellenkezik, csak arra jó, hogy a nyugtalanságot

állandósítsa és új bonyodalmak szükségszerű keletkezését mozdítsa elő. Európa remélhetően sem fogja elkövetni azt a hibát, hogy gyámság alatt akarjon tartani nemzeteket, amelyek óriási áldozatok árán bizonyították be nagykörösükat, Nekünk pedig egyenesen érdekeink, hogy ezek a nemzetek minden irányban önállóknak érezzék magukat, saját erejükre támaszkodjanak és bennünk találják ennek az öket jogilag megillető helyzetnek a támaszát, boldogulásuknak nem az akadályát, hanem elősegítőit.

Egyáltalán azt akarjuk, hogy a kettős monarchia külpolitikája az új helyzetet bizonyos lelki szabadsággal és lendülettel, utógondolat és kicsinyes akadályoskodás nélkül fogadja el. Uj rendje született a dolognak, a régi kurzus fenn nem tartható. Egészséges elhatározással kell tehát az új kurzust megállapítani, túlhaladott koncepciók belevégzése nélkül, mert nagyobb hiba nincs, mint annak a politikának, melyet el kellett ejteni, némely foszlányába kapaszkodni, abból valamikésként megmenteni akarni.

A dinasztia felmentésük az a hiba szinte végszertelen kísérlet legfontosabb evolúcióiban: ne vigyázk az új a külpolitikába is, ahol nem eredményezhet egyebet, mint a régi odumok és veszelék megmaradását a régi előnyök és erőteljeszők nélkül. Aggodalommal látunk tehát minden jelt, mely arra mutat, hogy a hagyományos politika egyes gondolatai kísértenek az új helyzetben, holott hagyomány a szónak helyes értelmezésének nem jelenthet mást, mint folytonosságot a változó viszonyokhoz való alkalmazkodásban.

Nem lehet elhallgatnunk, azt az aggodalmat sem, amelyet a külügyi expozéban a román királyság igényeire vonatkozó része bennünk kellett. Nincs tudomásunk arról, hogy Románia valamely igényt támasztott, még kevésbé tudhatjuk, hogy minőt és kivel szemben, nincs tehát módunkban mérlegelni — hogy ezek a nétan felmerülő igények mekkora jókora jogosultsággal bírnak és mily mértékben veszelézetik esetleg a békét. Mi teljes megnyugvással és készséggel honorálunk azokat, ha szabad volna föl-tételünknk, hogy most történt bejelentéseiket az érdekeik letekel való megegyezés előzte meg, mert élénk rokonszenvvel kísérjük Romániának ép úgy, mint a többi szomszéd államoknak fejlődését, óhajtuk virágzását, óhajtuk vele a barátságos viszony ápolását, feltéve, hogy a barátságos viszony követelményeinek ő is megfelel, nemcsak az udvarok, de a nemzetek egymáshoz való viszonyában is.

De ha ilyen előzetes megegyezés nem létezik, amelyet külpolitikánk előzményei, sajnos, valószínűvé tesznek. Ha itt is utólagos bölcsességgel van dolgunk, akkor mélységes aggodalommal kell látunk azt a szokatlan eljárást, hogy külügyi hivatalunk román igények bejelentésével megelőzi Romániát magát, ezen igények támogatására magát előre lekötí és így az azokból nétan támadható bonyodalmakba Ausztriát és Magyarországot előre beesodorja.

Midőn így számos jelt arra mutat, hogy a statusquo hirdetésével elkövetett hiba következményein sem okult külügyeink vezetése, midőn a mai fölöt-tőbb kinos helyzetben is újabb kiskislásaink nyomait látjuk: lehetetlen bizalommal tekintünk további működésére, hanem ellenkezőleg, aggodalommal kell néznünk a hatályos parlamenten ellenőrzés aóll felszabadult hivatalos politika öletszerű kísérletezéseit és bádmennyire készek vagyunk valódi nemzeti létérdekek megvédésére minden áldozatot meghozni, tiltakozunk az ellen, hogy esetleg a nemzet vérvél és vagyoniával fizetessék ki ilyen kísérletezések számlája.

ennek fertőjében, a szent és sérthetetlen erkölcs nevében.

A prostitúto azonban már előhírnöke egy új, egy magasabb erkölcsnek. Ha egyelőre más szempontból nem is, a férfi meg a nő egymásra találtak benne. Nem megvetendő eredmény ez ebben a vágyakozva tartózkodó, hazug erkölcsű társadalomban, ahol egy osztály isteni sugallat szerint teljes meddőségre van kárhoztatva, amialtal ná van kenyserítő, hogy tudatosan hazudjon és csak akkor engedjen szabad folyást a természet rendjének, mikor sonki más nem láthatja vagy tudhatja, csak épen az az Isten, akinek nevében ettől tiltottak.

E képek meglehetősen ismertek napi életünkben, de szükséges volt, hogy így egymásután újból felvonuljanak előttünk, hogy lássuk azokat a szélsőségeket, amelyekben a mai erkölcs, a kis polgári erkölcs kicsusosodik. Ez az erkölcs az, mely agyonnyomja ösztöneinket, megöli testünkben a testet, lelünkben a lelket és mérhetetlen fájdalmaknak, féltósermi vágyaknak és eltitkolt kívánságoknak loss kufortörésává. Nem tulsás ezek után azt mondani, hogy a mai erkölcs szűkkörűségével, félszogségeivel: az emberiség igazi nagy tragédiája.

Érzik ezt a férfiak s jól-rosszul segítenek magukon, mikor a prostitúto rendszerében feleslálláló új erkölcsöt megragadják a maguk vágyainak kielégésére. A tisztán emberi felténykedés párosul itt az állatias mohósággal s bár a kettő teljesen lehetetlen teszi egymást, mai eszlásban mégis megférnek egymás mellett. A férfinek joga van kimélni asszonyának szépségét, amelyet az egyformaság lassankint eltompít, tynyává tesz, de tilos a nőnek új életre hívó, izgatónan ingerlő újdonság érzeteiben magát kielégíteni. A saját kalandjait beszélő nő férfi mindenkör kedvelt alakja a társaságoknak, de a szarvakkal fel-

Iff a király.

Eljött közénk a király; ugy rendelkeznek a törvényeink, hogy az év részét itt kell töltenie; de sajnos, kevés az idő, amely alatt közelről gyönyörködhet a korona fényében, a mikor magunk között látjuk robogni az arany-szegélyű hintókat. A bársonyos kárpitok közt megmozdul ridég szertartások jegyében az élet, és mig kint elhangzik a világ továbbrohanó zaja, itt sok száz esztendő múltak formáit és szertartásait eleveníti fel az udvari etikett szigoru ritusa. Az egész ugy hat ránk közönséges polgár emberekre, mint mikor a színpadi kulisszák közt látunk selymes, fényes vakító játékokat. A rivalda kerete óriási distanciákat ró közénk, érezzük, hogy ott egy másik világ élete pereg le, mig mi figyelő szemmel lessük a sötétben a felénk szivárgó hangokat, a távolság azonban megadja a prespektívát, amelynél fogva látni és itélni tudunk, ha a koronával himzett kárpit olykor nagyrítánk félrelebben, hogy egy pillanatra betekintethetünk.

Ilyenkor látjuk, hogy ott fenn az udvarnál milliók feje felett szintén csak emberek laknak, érző, vérző, néha örvendő s igen gyakran rejtett könnyeket síró emberek.

Minapiban vendégei voltak az uralkodónak: György bajor herceg és az édesatyja. — Királyunk közbenjárását kérték, mert Izabella hercegnő válni akart György hercegtől. Azóta már a váloper akták bevernek a polgári bíróságnál, hogy befejezést nyerjen az aktus amelyet mi százát és ezret látunk naponta, és amin bizonyára nem volna mit feljegyezni, ha nem ilyen magasrangú személyről volna szó. Hallottuk a válopör okát is: Izabella királyi hercegnő kezdeményezte, mert nem kapta meg azt a rangot, amely megilletti és mert kész volt feláldozni a családi életét a rangjáért.

És ebből — ránk — az embermilliók szürke névtelenjeire származik valamelyes tanulság. Mindenekelőtt megtudjuk azt, hogy ott a biborban születettek világában sincs igazi boldogság. — Ott is szenvednek az emberek, — csak hogy másért. Rangért, címért. — Rang? Cim? Olyan idegen valami nekünk. Ott abban a világban könnyek oka lehet az, ha valaki harmadiknak ül az asztalfőtől és választ okozhat az, hogy az őrség csak kilencszer tiszteleg és nem tiszser. És ebben a pillanatban olyaniéle érzésünk támad, amely fölérjük emel. Hiszen nekünk is megvannak a mi mindennapos tragédiáink, a melyeknek meg nem értés, gyenge jellem, be-

diszített férj urat általános lenezés és sértő guny kíséri.

Érzik ezt a maga súlyos jelentőségében a nők egy rétege is s mig napjainkig erkölctelennek tartották eről csak omítést is tenni, ma már a szorlem szabadságát és a női jogok egyenjogúsítását hirdető feminizmus szele mind több és több hlvót hódít az új erkölcsöt követelő k számlája alá.

Elkövetkezett a románságon az irodalomban és a művészetben. Uj életet hozott az epikésében, merészen új melódiákat esalt ki a művész hangszeréből. Urrá lett az ember a levegőben is, a zakanató gépek mind több és több emberi kezet szabadítanak föl, a testi munka alól, forradalmi hangok mellett váltakoznak a kormányformák, tinnok el néprétegek, hogy helyet adjanak az aulról jövő, többet ígérő rétegeknek. Minden halad lázasan törtetve, csak az erkölcsöt nem váltja fel egy új, egy merészebb és szabadabb erkölcs. A mai erkölcs legjobban a nők fizetője hasonlítható, amely a testet külsőleg szép és totazatos formában tartja, de bőséggel veszelés és tartalmas arra. Az új erkölcsnek fölil kell emelkedni a mai férfiak szűkkehltségén s teljes egészében el kell ismernie a nőnek természetes jogait.

Mig az erkölcs megtitja a loányoknak az őrzékieskedést s hazug szemérmét erőszakkal rájuk, addig az asszonyoknak, akiknél a társadalom nem itélheti ezt el, éppen az ellenközö áramlat fejlődött ki. Csodálkozva láthatjuk, hogy az asszonyok, kik loányáguk idejő alatt a félenkségig menő szemérmét és naivságot mutattak, mihelyt házasságot kezdenek ölni, a legzabolatlanabb szemérmelenséggel és kacérkodással vetik el maguktól a régebbi tilalmat. Mintha eddig lefolyt életüknek minden elfojtott indulata egyszerre határt nem ismerve törne ki belőlük, belevetik magukat az érzékieség utvesztőjébe. Nem öltendő dolog ez, mint semmi, mi őszinte és természetes csakis igazo-

A „CSIKI HIRLAP“ TÁRCAJA.

Váró.

*Az éjjel álmomban láttam őt,
De már nem az volt, aki régen,
Dacos fejed a gond meghajtja,
S könyv ragyogott kökény szemében.
Szép tekintetét rédm emelte,
Mintha égetett volna a lelke,
Gyűlölet lángolt a könny alatt.
— S elfordítám az arcamat.*

*Az éjjel álmomban láttam őt
Kongyos ruhában, csapzott hajjal,
Paradicsomi angyalmódrú
Lihégő ajkán fájó hajjal.
Érző szívemre újra ráletem,
Sajgó fájdalomán megtört a lelkem,
Amint remegve állott ottan.
— S én neki megbocsátottam.*

Zakariás BALINT.

Uj erkölcsök.

(Folyt. és vége.)

A férfi sem érheti el legtermészetesebb célját, legálább is nem megfelelőképen s nem annak idején. A gazdasági viszonyok jelenkori alakulása mellett a férfi nem alapíthat családot akkor, mikor férfierejénél teljességében van. Minden törekvése, vágya visszapatlan az erkölcs kristályfaláról és amit ha meghódítani nem tud, akaratlanul is behódol egy másik erkölcsnek: a prostitúto erkölcsének. Monnyl tiszta szándék, természetes ösztön, nevesebb életre való hívású sul

szerint minden mulasztott félnap egy mulasztási esetnek veendő és úgy bírálandó el, a bíróság kiszabásánál, s nem nevelésig dolog-e, ha a törvény értelmében a szep. 15-ig be nem írt tankötelesek összeírása alkalmával az összeírt tanítók megintlik a mulasztókat, s ezt az ítést követő harmadik kimutatáskor is csak intenek — ha igen — de nem bírságnak a hatóságok. A beküldött kimutatásokat a nyugtákkal egybevetették-e azok a kiknek ez a feladatuk, észlelték-e a mulasztásokat?

Az előbb felhozott eljárás folytatott lett helyen köztudatla az iskolázottak közt. „Hogy karácsonyig egy fertály esztendő van, ebben intnek, majd a második fertályban büntetnek;” nem rajták be a gyereket, mert akkor nem írják ki, így nem is büntetik. Az 1907. évi törvény előírja az elemi iskolák felszerelését tanszerekkel, a legelső és legkevesebb felszerelés, illetve kellék, amit kívánni lehet, hogy legyen gyermek. Eddig az iskola gondnokságának vagy elnökeinek kellett jelentést tennie a lelkiismeretlen vegrehatásról, most a tanfelügyelő urnak mindig kezei közt vannak a szükséges adatok s azért kérjük, hogy hatáskörében minél előbb a szigorú és igazságos eszközöket használja fel, szerezzen erényt a rendeleteknek, mert megénk kultúrára kívánja ezt.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Csikvármegye közigazgatási bizottsága november havi ülését jolyó hó 11-én tartotta meg, melynek tárgysorozatából kiemeljük a következőket:

Főjegyző előterjesztette a bizottság féléves jelentését, melyben felpanaszolja a bizottság az 1898. évi XIX. t. c. celtalan és káros intézkedését, s annak revízióját sürgeti, mert a törvény a közbirtokosságok vagyona felett semmi ellenőrzést a hatóságoknak nem biztosít s az igen csekély intelligenciával bíró birtokosság sokszor a vagyoni érdekeit sem képes kellően képviselni, megvédelmezni. Természetes, hogy eme kifogás nem minden közbirtokosságra áll, de ha már a község a saját közbirtokosság felelősség és hatósági ellenőrzés mellett köteles kezelni, még nagyobb mértékben kellene ennek a közbirtokossági sokkal nagyobb vagyona is kiterjeszteni.

A kir. pénzügyigazgató bejelentette, hogy az állami adók sokkal kisebb összegben folytak be, mint a múlt év hasonló időszakában, minek okait a súlyos mező és közigazgatási viszonyokban kell keresnünk.

Az államépítészeti Ivtatal tönöke bejelentette, hogy a közutak állapotai minden vonalon sajnálatos képet mutat, mert a nyári és őszi esőzések által okozott károkat évek nehéz munkája és súlyos anyagi áldozatok árán lehet majd csak helyrehozni, de az őszi kavicsozások a mélyen felázott talajt rövidesen megjavítani nem képesek.

A kir. tanfelügyelő jelentéséből sajnálatlaltan értesült a bizottság, hogy a csikszeredei állami iskola kibővítése iránt tett felterjesztésének anyagi okokból ismét nem lesz meg a kívánt eredménye mert a vall. és közoktatási miniszter a rendelkezésre bocsajtott pénzt máshová elköltötte, pedig ezen elemi iskola jelenlegi állapota határozottan szegénytelen: a gyermekek belogadására elégtelen, de még hozzá veszélyes is, mert olyan lépésökön kell jánni, hogy ottan a súlyos kimeneteli balesetektől csak a jó Isten óvja a gyermekeket. A berben bírt egy külön tanterem elhelyezéséről pedig jobb nem beszélni.

A csikszentdomokosi állami elemi iskolában egy tanulót súlyos baleset ért: egyik szemét elvesztette, mert a szorgalom idő alatt a tanító nem volt az iskolában. Az eset még vizsgálást tárgya, miért is tartózkodunk a vélemény nyilvánítástól, de már most kissé furcsának kell találnunk az elhangzott védekezést, mely szerint a gyermek szundikálás közben önmagának szurtta volna ki a szemét. Ugyan?!

Megismétlődött végül a vasúti közlekedés

egyik kellemetlensége fölötti vita. Ennek eredményeképp kimondotta a gyűlés, hogy a közvellen kocsijáratnak Csikszeredeára való kiterjesztését a téli időszakra újból kérelmezni fogja. Vajjon milyen eredménnyel? Meglátnuk a jövő telen.

Az ülés többi tárgyát lényegtelenbb magánygyekek képezték.

H I R E K

— **Házasság.** Idsb. Balás János és neje Puskás Teréz leányát, Matildot f. hó 11-én vezette oltárhoz Dr. Zlinszky Vidor ügyvéd a gyergyóremeti plebiánai templomban. — Dr. Vámos Nándor gyergyószentmiklósi ügyvéd 12-én tartotta esküvőjét Keiner Böske urleánnyal Nyregyházán.

— **Áthelyezések a honvédség körében.** Lautschek József százados, brassói 24. honvédelmagyalegről a gyulai 2. Gál Imre főhadnagy, brassói 24. honvédelmagyalegről a trensényi 15. honvédelmagyalegrőlhez helyezték át.

— **Csikvármegye lövészbizottsága** jolyó hó 14-én tartotta közgyűlést, melyen tárgyaltak és csekélyebb módosításokkal el is fogadták az alapszabályokat, melyek szerint eme példátlanul szükséges és nézagnptól intézmény hivatva lesz a honvédelmi miniszter anyagi támogatása mellett a katonasor előtt által ifjúságot előzetesen oly szellemi és gyakorlati kiképzésben részesíteni, mely nemcsak a katonai kiképzés nehezégetét fogja az ő számára megkönnyíteni, de ezenfelül más elonyöket is biztosít. Nevezetesen azon székely fia, ki a lövésztanolyamot sikeresen végzi, — besoroztatása után hamarosan állítást lesz, — ezentelül az utolsó fegyvergyakorlatot az ilyenek elegendik. Nagy dolog ez, ha meggondoljuk, hogy az utolsó fegyvergyakorlat, már nő, és rendszerint gyermekek, családapái korban kell élszenvedni és rendszerint az őszi mezőgazdasági munka idején a vármegyei lövészbizottság kitűzött távoli célja a magyar nemzeti hadsereg megerteremése volna, — közelebbi pedig a székely ifjúság testi, szellemi és erkölcsi foglalkoztatása, nevelése és fejlesztése. Oly célok, melyek egész társadalmunk megér érdeklődését méltan megérdemlik. A múlt évben már 6 lövésztanfolyam tartott a vármegyében meg pedig a csikszeredei főgimnáziumnál, a csikszeredei m. kir. földmivesiskolánál, továbbá a gyergyócsomafalvi, szárhegyi, bankfalvi és zsigódi székely ifjúsággal, melyek mindenike igen szép eredménnyel zárult. Reméljük, hogy Szentpály Gábor m. kir. honvédőrnagy csikszeredei honvédzászlóalj parancsnok urnak eddigi olandó tevékenységét a következő időkben még nagyobb siker fogja koronázni. A tanfolyamokban való részvételre és a lövészbizottságba való jelentkezésre nevezett őrnagy ur ad szíves felvilágosítást.

— **Sznelőadás.** A csiktaplócna mükedvelői társaság 1912. november hó 23-án (szombaton) este sznelőadással egybekötött zárkörti tanulmánytársulat rendez. Előadása kerül Gárdouyi Geza „A bor” c. falusi története 3 felvonásban. Az élvezetesnek ígérkező estére a nagyérdemű közönséget ezuttal is tisztelttel meghívja a rendezőség.

— **Hírdelmeny.** A marosvásárhelyi kir. ítélőtábla elnöke jolyó hó 11-én 1912. El. 20.9. szám alatt kelt rendeletével az 1897. évi XXXIII. t. c. 2. §. alapján a csikszeredei kir. törvényszék esküdtbírószágnak elnökül Ritibey Ferenc kir. törvényszéki elnököt, elnökhelyettesül Demény Ferenc kir. ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel lefelfuhozott kir. törvényszéki bírói jelölte ki Csikszerede 1912. november hó 14. napján Jerzák János elnökhelyettes.

— **Halalozások.** Fazekas Gyuláné szül. Józsa Rózsika 27 éves korában f. hó 9-én meghalt, Csikszeredeában. — Szentmiklósi Józsefné szül. Laltzina Mariska 25 éves korában f. hó 10-én rövid szenvedés után elhalt, Csikszeredeában.

F á b i á n S a n d o r e r d é l y - f e h e r v á r i szekeskáptalani nagyprepost, egeresi címzetes apát munkás életének 67. ik, áldozó papságának 41-ik évében f. hó 13-án meghalt. Temetése 15-én volt Gyulahehervárt nagy részvét mellet.

— **A jövendőbeli trónörökös — őrnagy.** Erdekes eseménye van a nagyváradi császári és királyi 37-ik gyalogezrednek. Az ezred három zászlóalj tudvalevően Beesben, a negyedik zászlóalj pedig Nagyváradon állomásozik. Most azt jelentik Nagyváradról, hogy az ott állomásozó zászlóalj tisztikara azt az érdekes hírt kapta Beesből, hogy Károly Ferenc József főherceget a jövendőbeli trónörökös, legközelebb kinevezik a harmadikutas őrnaggyá. A kinevezéssel egyttal megkapja a főherceg az ezred egyik bécsi zászlóaljának parancsnokságát. Károly Ferenc József főherceg a dinasztia háti szokásai szerint valamennyi legyvernemmel telt hosszabb-rövidebb időt. Legutóbb a 7-ik dragonyos ezredben szolgált, mint kapitány. Most egy évig a 37-ik gyalogezred őrnagya lesz, majd újabb kinevezésekor a tüzérséghez fogják áthelyezni.

— **A tanítók fizetésrendezése.** A kultuszminiszteriumban, mint a P. E. jelent, most fejezték be a tanítók fizetésrendezésére vonatkozó munkálatokat. A fizetésrendezésre vonatkozó törvényjavaslat, a melyet

Zichy János gróf vallas- és közoktatásügyi miniszter legközelebb a képviselőház elé terjeszt, három fokozatba osztja az állami tanítótságot és bizonyos időkönben biztosítja előmenetelüket. A három fokozat körülbelül megfelel az állami tisztviselők XI., X. és IX. rangosztályának. A nem állami tanítókról is gondoskodott a miniszter a törvényjavaslataban, a mennyiben az ő fizetéseiket is rendezi állami hozzájárulással, azonban természetesen különbséget tesz az állami és nem állami tanítók között.

— **A költő.** Több, mint 2-3 hónap óta van a költő könyvéke feloldva, a hól újárdéptési munkálatai miatt. A munka azonban végtelen lassúsággal halad úgy, hogy annak befejezését remélni is alig lehet. Több érdekelte nevében és város szépségeti érdekei nevében kérik az illetékes hatóságot, hogy a kanálizálási és hid árdéptési munkálatokat minél előbb fejezzék be.

— **Bulgária csapatokat helyez el a román határon.** Néhány nap óta mind halározottabb formában hangzik a hír, hogy Románia Dobrudza déli részében katonai csapatokat vont össze. Ugyanekkor a háboru utáni területvázolás kérdésében is elfoglaladó álláspontra Románának ismérté vált Bulgária azzal felül e hírekre, hogy a román határ mentén katonai erő koncentrált. Ez a hír ma érkezett Bukarestre s nagy meglepetést okozott.

— **Olesóbb a hus!** Nincs oka városunk közönségének e hír címere örülni, mert nem nálunk, hanem Szepsizsutygyörvön lett olesóbb a hus. Mint a Függelen Szekelység legutóbbi száma írja, a marháhus kiöfja 1 kor. 20 fillérre, a disznóhus pedig 1 kor. 30 fillére szállott.

— **Az erdélyi pénzintézetek száma.** A mai nagy pénzüzés idején érdekes tudni, hogy Erdély 17 vármegyéjében összesen 776 pénzintézet van. Ezek közül részvenytársaság 249 és szövetkezet 527. Ezekből a magyar pénzintézetek 34,220,599, a nemet pénzintézetek 10,115,115 és a román pénzintézetek 16,366,956 korona alaptőkével rendelkeznek.

— **Folyó hó 17-én.** D. u. 1/2 óráról este 1/2 óráig az Orbán-téle gyogy-szertar lesz nyitva.

— **Már nem okoz fejtörést,** hogy lehet jó és es olesó hangszert vásárolni, mert mindenki tudja, hogy Wagner a „Hangszér-Király” országaszerte elismert elsőrendű hangszer-áruháza, Budapest, József-kört 15. sz. utcán elkepeztélte hangszert a legjobb megelégedésre szállt, meg pedig a legújabb találmány, szabadalmazott „Varosustovlat”, tokkal, daltokkal, iskolával és egy mesés ajándékkal együtt, csekély 4 koronáért, egy pompás áruháza, hatalmas hangú hangverseny-beszédeget, 6 drb. legújabb tetszés szerint választható, varlatnyi dupla-lemezlet és önfajts felszereléssel együtt, mindössze negyven koronáért. Kérjük a saját érdekében ingyen és bérmentve egy nagy feleképes hangszérárgyűjkeket.

— **Őszi állatdíjazások.** Csikvármegye Gazdasági Egyesülete a m. kir. földmívelésügyi miniszterium által engedélyezett díjjakkal f. évi november hó 3-án Kászonaltizen, 4-én Tusnádon, 5-én Mindszenten, 6-án Csikszentmiklóson és 7-én Lázárfalván állatdíjazásokat tartott, melyekre 244 kiállító 62 drb. egy éves üszöt, 76 drb. két éves üszöt, 140 drb. borjas tehenet, 399 drb. sertést és 41 drb. koca állított elő díjazásra.

A díjazásokon első díjat nyertek egy éves üszökkel: Bors István Csátószeg és öv. Nagy Ignác Mindszent. Két éves üszökkel: Fazekas Ignác Csátószeg és Bíró Kálmán Vacsérsi. Borjas tehenekkel: Kovács Béla Mindszent és Zakarias P. Antal Szépviz. Sertésekkel: András Péter Csikszentlélek, Gagyí István Szépviz és Abos András Dánfalva. Kosokkal: Mohán György Kászonaltiz és Peter István Jenőfalva. Ezeken kivül még 116 kisebb-nagyobb díj osztaltott ki a kiszagádzást közt. A kiosztott díjak összege 1855 koronát tett ki.

A díjazások ügyét az egyesület állattenyésztési szakosztálya tagjaiból és a jelen volt egyesületi tagokból alakított bírálo bizottságok Kiss Ernő m. kir. gazdasági felügyelő, és Muóri Kónig Gyula m. kir. gazdasági s-felügyelő közreműködésével intézik.

A díjazásra felelősséget vállalt minősége a mult évvel kedvezőenében, mert a nyaralon at nagyo hára legelőn tartott állatok a szakadatlanul tartó esőzések miatt sokat szenvedtek, a mit csak gondos utánllással lehet pótolni. Az állatok tisztántására fordított gond hiánya ez alkalommal oly szembetűnő volt, — hogy a bírálo bizottságoknak csak etoi értéketnye volt modjában az állatokok bíráló. Sajnos, hogy zászlánk nagy része megelégedés azon elsőrendű fontossággal bíró állattenyésztési elvöl, hogy a „tisztlántartás fél életés”. A bírálo bizottságok mindenütt figyelembe ajánltak, hogy jövőre nézve a díjazásokra állított állatok tisztántartása s szigorosabb log elbíráltatni s a takarítatlan állatok a díjazásból még akkor is ki fognak zárni, ha azok külföldben jó taplláltak.

A sertésenyésztés gyors léptekkel haladó fejlődéséről jolyó számunka kelt megemlékezésünk s ezen

POTOTZKY PÁL

Saját ház, Főter. női-, férfi- és gyermekdivat üzlete Csikszeredán. Telefonszám: 31.

Nagy választékban kaphatók női, férfi és gyerekdivat cikkek
Kész ruhák, cipők, női felöltők allandó raktára. Varrógépekben, gyerekjáték-, kézi hőrönd- és utazókosarakban elsőrendű üzlet.

Legmegbízhatóbb bevásárlási hely!

Legmegbízhatóbb bevásárlási hely!

A nagyérdemű hölgyközönség becses figyelmébe!

Bécsi és budapesti körutamból hazatérve, szíves tudomására hozom a n. é. hölgyközönségnek, hogy Csikszeredában a Rákóczi-utcában levő dohány-tözsde mellett, a mai kornak megfelelő és a legkényesebb igényeket is kielégítő

Női kalap divattermet és modellek szerint fűzőkészítő műhelyt

nyitottam. Raktáron tartok párisi és bécsi modell-kalapokat, ugyszintén minden e szakmába vágó divatcikket. Elvállalom mindennemű kalapoknak izéses díszítést és átalakítását. Gyászkalapokat raktáron tartok. Mérték szerint készítek megfelelő módon: fűzőt, haskötőt, hátegyenesítőt és mell-tartókat; minden e szakmába vágó cikkek javítását és takarítását pontosan és jutányos árban eszközölöm. A t. hölgyközönség jóakaratu támogatását kérve és biztosítva a pontos kiszolgálásról, vagyok tisztelettel

Ligeti Samuné női kalap divatterme
CSIKSZEREDÁBAN.

Nuridsány Márton

női és férfi divatüzlete új helyiségében
Csikszeredán (a régiivel szemben)

A legnagyobb választékban kaphatók az összes
női és férfi divatárak a legolcsóbb árban. —

Elismert, szolid bevásárlási hely,

Kéretik a címre ügyelni!

POHARAS Legjobb sör

SÖR a „Pilseni Ösforrás“
Csikvármegye területén
egyedüli olárusító hely Csik-
szeredában:

özv. Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharunkint
kapható.

GÉPÜZEMŰ

asztalos vállalat

Csikszereda Vörösmarty-
utca 21. szám.

Készít asztalos mun-
kákat minden kivételben.
Elvállalja faanyag kidol-
gozását asztalos mester
uraknak szakszerű gépei
által mérsékelt munka-
díj ellenében

HIRDETÉSEKET

oleső ár mellett felvesz a kiadóhivatalt.

Mátrai Ignác

órárs-, ékszerész- és gramofon-üzlete Csikszeredán.

Ajánlja dusan berendezett és legújabb szerkezetű

Inga- Zenit-, arany-, ezüst- és
Omega zsebórákat.

Allandó nagy raktárvalódi drágakövi ékszerekben.

A legújabb és legtekéletesobb, tiszta

Gramofonok- és lemezekből

szintén nagy raktárt tart, és gyári áron losznek árusítva.

Látszerésl cikkek nagy választékban.

Olcsó árak! —: Pontos kiszolgálás!

Filó Károly nagy temetkezési intézete, Csikszeredán, saját ház.

Nagy választék mindenféle temetkezési cikkekben, u. m.: érc- és fakoporsók a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiállításban, szemfődelek könyök- és fejpárnák, harisnyák, gyászfátyolok, gyertyák és szalagok, gyászjelentések stb. stb.

Koszoruk és koszoru szalagok óriási választékban. Üvegfedelű érckoporsók kizárólagos raktára. Diszes gyászkocsik.

Temetkezéseket elvállal pontos kiszolgálás és szolid árszámítás mellett.

ÉRTESETES.

Tudomására hozom a nagyérdemű helybeli és
vidéki közönségnek, hogy raktárt tartok mindennemű

cserépkályhákából.

Elvállalom mindennemű cserépkályha és takaréktűz-
helyek felállítását, átalakítását és takarítását, továbbá
fűrókádák és éa faburkók kirkását
fajnc porcellánból és minden e szakmába vágó dol-
gokat pontosan és lelkiismeretesen eszközölök. Vidékre
is kello felvilágosítást nyujtok. Ertekezni lehet MICHNA
REZSŐ és VEJE cégnél Csikszeredában.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve,
maradok tisztelettel:

LUKÁCS FERENC cserépkályhás.

CSEH ISTVÁN

mészáros és hentes CSIKSZEREDA.

Naponta frissen vágott marha, borju és sertés hus, saját
készítményü felvágottak, sonka, kolbász és tormás virsli.

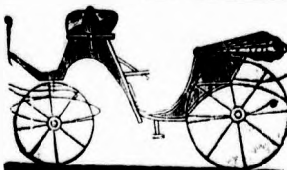
Szalonna és zsir nagyban és kicsinyben.

Pontos kiszolgálás.

„Styria-Universal“
Kötőgépek

megmunkálnak fi-
nom és vastag-
szálu pamutot
ugyanazon gépen.
Árjegyzék ingyen.

Részlet fizetésre is.
Képviselők kerestetnek.
STYRIA-kötőgépgyár, Graz, Ill.

SZABÓ FERENC

kocsigyártó, nyergos, kárpitos és
szőjgyártó üzlete

Csikszereda, Mikó-utca 16 sz.
(Saját ház.)

Kocsigyártó, nyerges, fényezősi munkák, ugyszintén kárpitos, butorbelhúzás és díszítési munkák, matrácok és paplanok; kész kocsik, szekerek, szánok 98 mindenféle töltött és töltetlen butorok, a lehető lejutányosabb árakért; esetleg részletfizetés mellett is kaphatók. Saját készítményü ágycatolok, rugganyos matraccal, ológáns falakkal, valamint koci blések stb. Allandó raktáron. Egyedüli bizományi raktár a Lukrécia hámfestő- és inpregnáló zstrádekok fekete és naturszínben.

Kellemes üdítő itai

a Hosszuasszói Erzsébet
SAVANYUVIZ

1 literes palackban 10 fillér. Megrendelhető:

A Hosszuasszói forrás
kezelőségénél Csikszeredán.